

typiske omkostninger, som ministeriet anbefaler Varelotteriet at yde tilskud til, dokumenterede udgifter til advokatsalærer, tolk, retsafgift, diverse oversættelser og legaliseringer af dokumenter til brug for retssagen. Justitsministeriet anbefaler dog kun Varelotteriet at yde økonomisk støtte, i det omfang ansøgeren ikke har mulighed for at få dækket sine omkostninger helt eller delvis via andre retshjælpsordninger, herunder i henhold til reglerne i Haagerkonventionen.

I perioden fra den 1. januar 1995 til den 1. februar 2003 har Justitsministeriet fået forelagt 27 sager fra Varelotteriet, hvoraf der er anbefalet støtte i 9 sager. Der har i disse sager været tale om støtte til retssager i USA, Grækenland, Tunesien, Frankrig, Iran, Marokko og Egypten. I de fleste sager er der anbefalet støtte med ca. 50.000 kr., dog er der i enkelte sager anbefalet støtte på op til 140.000 kr.

3.1.2. Retstilstanden i de øvrige nordiske lande

I Finland er der mulighed for at søge retshjælp til at føre en retssag, herunder en børnebortførelsessag, i udlandet.

Den norske lov om retshjælp åbner til en vis grad op for retshjælp i udlandet. Det er en betingelse, at der er søgt om retshjælp i udlandet først. Der gælder efter det oplyste en ret lempelig praksis med hensyn til at bevilge retshjælp i børnebortførelsessager, særligt når sagen føres i et land, hvor det er nødvendigt at engagere advokat, og hvor dette er særligt dyrt som eksempelvis i USA.

Endelig er der i Sverige mulighed for at få retshjælp til en forældremyndighedssag i udlandet.

3.1.3. Lovforslagets udformning

I børnebortførelsesrapporten har arbejdsgruppen under henvisning til, at det efter de gældende regler ikke er muligt at beskikke bistandsadvokat eller at yde fri proces til at føre en retssag i udlandet, anbefalet, at der udformes en særlig retshjælpsordning, der giver mulighed for at yde retshjælp til forældre, hvis børn er bortført til udlandet. Der henvises om arbejdsgruppens overvejelser og forslag til rapportens pkt. 13.3.

Lovforslaget er i overensstemmelse med arbejdsgruppens anbefalinger udformet således, at der for det første kan ydes retshjælp til rimelige udgifter til advokatbistand. Ordningen vil omfatte bistand til en dansk advokat med henblik på kontakt til de relevante danske og udenlandske myndigheder. Ordningen vil endvidere omfatte bistand fra en udenlandsk advokat i tilfælde, hvor det kan være relevant at anlægge retssag i udlandet.

I særlige tilfælde vil retshjælp også kunne ydes til udgifter forbundet med en dansk advokats rejser til udlandet for at repræsentere den pågældende forælder over for udenlandske myndigheder. Det må antages, at en sådan form for advokatbistand navnlig vil kunne blive aktuel i forbindelse med bortførelse til lande, som ikke har tiltrådt konventionerne, men i nogle tilfælde vil der efter omstændighederne også kunne være behov herfor i sager om tilbagelevering fra konventionslande.

Retshjælpen vil endvidere kunne omfatte andre rimelige udgifter som f.eks. oversættelse og legalisering af nødvendige dokumenter, rejseudgifter for den efterladte forælder i forbindelse med dennes nødvendige tilstedeværelse ved retssager m.v. i udlandet samt retsafgifter.

Der findes i dag en lignende ordning, der giver mulighed for at yde retshjælp til at føre sager ved f.eks. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, jf. lov nr. 940 af 20. december 1999 om retshjælp til indgivelse og førelse af klagesager for internationale klageorganer i henhold til menneskerettighedskonventioner. Efter denne ordning, der administreres af Civilretsdirektoratet, kan der ydes godtgørelse af rimelige udgifter til advokat og af øvrige rimelige udgifter, der er nødvendige for førelse af en sag ved et internationalt klageorgan. Retshjælpen kan begrænses til bestemte udgiftsposter, og der vil i praksis normalt blive fastsat en beløbsgrænse for godtgørelsen, som dog eventuelt kan forhøjes senere. Udgifterne til ordningen afholdes over den samme udgiftspost på finansloven, som dækker udgifter til den almindelige fri proces-ordning.

Det foreslås, at også retshjælpsordningen vedrørende børnebortførelsessager skal administreres af Civilretsdirektoratet, som besidder den fornødne ekspertise både med hensyn til retshjælp og bistand i børnebortførelsessager.

Både sager om bortførelser til konventionslande og ikke-konventionslande er omfattet af den foreslåede ordning. Hvis den pågældende har mulighed for at få fri proces i bortførelseslandet, vil retshjælpen være subsidær i forhold hertil.

Der stilles efter forslaget ikke krav om, at den pågældende forælder opfylder de økonomiske betingelser for fri proces. Dette svarer til, hvad der gælder for retshjælp i menneskerettighedssager.

Under hensyn til, at udfaldet af en børnebortførelsessag ofte vil være forbundet med stor usikkerhed, stilles der endvidere ikke strenge krav om, at den pågældende forælder har udsigt til at få medhold i sagen og få barnet hjem.